

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
 Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
 Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir peti 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Cinstirea Duminecii

(=) Odiha de Dumineca o cere atât legea noastră de creștini, cât și o lege specială a statului. De câteva săptămâni, cu toate acestea, o seamă de gazete din capitală a călcat legea repausului duminical prin apariția lor în zi de Luni.

Sanțiunea de câțiva Lei, prevăzută de lege pentru cei ce o calcă, este, cum se pare, cu mult prea neînsemnată, ca să sperie pe domnii contravenienți și să-i facă să reintre în legalitate.

Mai punem, pe lângă aparițiile dela București, și altele.

Ni s'a dat adevărat să vedem în timpul mai nou, că ziua Domnului, și alte sărbători bisericești, nu sânt de ajuns respectate nici din partea poporului, nici din partea unor autorități civile administrative din părțile noastre.

Sfințenia zilei Domnului este sdruncinată în atâtea locuri, b. o. prin ținerea târgurilor (bâciurilor) în zi de Duminecă, și atunci, firește, lumea credincioasă nu poate asista deodată în două locuri așa de diferite: și în piață, și în sfânta biserică.

Din acest motiv nu se poate decât să fie cât mai bine venit concursul ce se dă acum din partea civilă pentru îndreptarea stărilor nedemne de un stat creștinesc ca al nostru cu pretenții de civilizație europeană.

Autoritățile civile, din părțile ardele-nești, — îngrijate că poporul nostru, plus in-

telectualii săi, bat prea rar calea bisericii și cu atât mai vârtos cercetează localuri publice în vremea slujbelor divine, sau, în alte cazuri, văzând că sătenii năvălesc Dumineca la oficii și la autorități în chestiuni de interes material, — au luat măsuri potrivite pentru respectarea repausului duminical, căutând ca masele largi ale credincioșilor să fie lipsite de putința d'a se abate în Dumineci și în zi de sărbători pe la oficii, pe la cârciume, sau în locuri unde se servesc băuturi alcoolice.

Măsurile luate vor avea efect învederat numai în cazul când se vor executa conștient și, mai ales, când se vor întinde peste întreg cuprinsul satelor noastre.

S'au înaintat mai multe memorii, din părți deosebite ale ținuturilor țării noastre, către guvern, cerându-se atât închiderea cârciumelor în zile de Dumineci și sărbători, cât și mutarea bâciurilor pe zile de lucru. Este vremea ca guvernul să nu rămâie nepăsător în ceea ce privește cinstirea Duminecii, ci să-și dea concursul efectiv la refacerea moralului public al satelor și orașelor din provincie în vederea progresului general ce voim să înfăptuim.

Necreștinii, mohamedanii și izraeliții, își cinstesc temeinic Vinerile și Sâmbetele. Magazinele și prăvăliile lor, în aceste zile de sărbători, nu stau la dispoziția publicului, ear casele lor de rugăciune nu sânt pustii.

În Constantinopol nu se mai permite acum ca negustorimea să schimbe Vinerile în zile de lucru.

Din ordinul guvernului din Angora repausul săptămânal s'a întins și la Constantinopol, unde magazinele vor fi închise, fără deosebire, în toate Vinerile, ear începând din 1 Martie 1923, băuturile alcoolice sânt oprite în întreg Constantinopolul, în toate zilele săptămânii.

Ori cât de neciopliți și sălbatici ar fi copiii lui Allah, ceva putem profita și dela dănsii, fără să ne sfim de puținătatea culturii lor «aziatică».

Problema, cinstirea Duminecii, avem să o deslegăm în statul nostru creștin ortodox.

O sărbătoare dintre cele de căpetenie, cum este ziua Domnului, are să fie respectată de autorități și de poporul credincios, ca și de muncitorii manuali și intelectuali.

N'avem să ne umilim în fața acelor cari urmăresc, adeseori cu mijloace viclene, destrămarea bisericii și a statului român. Dimpotrivă, avem să completăm și să perfecționăm toate măsurile ce au drept țință ordinea publică și propășirea morală și culturală a cetățenilor patriei noastre întregite.

Cuvântările de pe amvon, în asemenea condiții, vor putea apoi să aibe răsunetul trebuitor. Adresate către mulți, rodnicia cuvintelor auzite nu se va pierde în deșertul nepăsării, ci se va sălășlui în sufletele primitoare deșteptându-le spre evlavie și cinste.

FOIȘOARA

Studiu statistic bisericesc

— Informațiuni prețioase —

Cartea acum apărută, în tipografia diecezană din Arad, poartă titlul: «*Papism și ortodoxism în Ardeal* sau Porfiră și cunună de spini, studiu statistic bisericesc, de Un om al bisericii».

Cuprinde, în 95 pagini, după introducere, următoarele șapte capitole:

- I. Ortodocșii și uniții români;
- II. Averile confesiunilor din fosta Ungarie;
- III. Averile străine și recapitularea lor pe județe;
- IV. Moșii ale bisericii ortodoxe.
- V. Raporturile de avere bisericească din fosta Ungarie;
- VI. Inzestrarea uniților români. Din păcate lor vechi și nouă;
- VII. Încheeri.

Toate chestiunile acestea vor interesa nu numai pe conducătorii țării noastre, ci întreaga opinie publică românească.

Autorul pune la îndemâna cititorului argumentele cele mai vorbitoare: cifrele. Ele trebuie citite în legătură cu expunerile autorului.

Vom spicui, pentru cititorii noștri, de astădată numai câteva încheeri din această prețioasă lucrare:

«Statul român de astăzi a moștenit un fur-nicar de naționalități și de religii. Acestea nu vor uita, poate, niciodată trecutul în care factorii vieții de stat, uneori prin cele mai drastice mijloace, au împedecat cursul de dezvoltare firească, religioasă-culturală și politică, a poporului român din statul ungar, ridicându-se astfel, pe ruina noastră și împotriva noastră, la o preponderanță covârșitoare, ca putere și influință.

Acele neamuri și biserici, încadrate azi în statul român, au pe lângă un puternic factor moral, al tradiției de putere ce li-a scăpat din mâni, încă și un factor real de ordin material.

Acest factor sânt: moșiile și capitalele mai ales «catolice», care în parte sânt, în altă parte au să între, și anume ca și capitalele, de aici încolo în stăpânirea catolicilor noștri, din ma-

rea moștenire ce le revine din bogățiile celei mai bogate biserici din lume, care a fost biserica catolică ungară.

Drept o ilustrare a situației să servească, de pildă, moșiile catolice din fosta Ungarie. Acolo raportul sufletelor către moșii era acesta: De fiecare șase suflete latine se ajungea un jugăr catastral de moșie. La uniții români e aproape acelaș raport: cu șapte suflete, — pe când românilor ortodocși le revenia câte un jugăr tot la câte unamie șapte sute șaptezeci și șapte suflete!

Evident: Catolicismul ungar a fost un fenomen economic-politic, în tot trecutul său de opresor pentru ortodocși. Și numai cu ajutorul mijloacelor sale economice a putut duce, printre noi și împotriva noastră, războiul de diferențiere sufletească cu tendință finală politică de a ne jertfi Habsburgilor, mai apoi maghiarismului.

Catolicismul acesta, bogat și trufaș și îndrăzneț, însă este și va rămânea și în statul român un factor economic-politic de aceeași tendință distructivă, care trebuie cunoscut temeinic.

Biserica ortodoxă și biserica anglicană

Anglia a pornit o acțiune religioasă, cu ajutorul bisericii anglicane, pentru a-și întări influența în orientul european.

Despre acțiunea aceasta, se spun într'un articol al Adevărului următoarele:

E vorba de a se stabili o unire, și dacă nu o unire cel puțin un fel de uniune, în cazul cel mai redus o alianță. o înțelegere între biserica anglicană și patriarhia din Constantinopol, la care să se alăture deocamdată și biserica română ortodoxă.

Se știe că biserica anglicană, despărțită de cea catolică de regele Henric VIII, nu e protestantă, ci ceva intermediar între catolicism și ortodoxism. Cu câteva mici modificări dogmatice ea poate ori când să revie la catolicism, sau să facă corp cu ortodoxismul.

De acest fapt a voit să profite guvernele engleze pentru a încerca o apropiere cu patriarhia, paralel cu acțiunea militară a grecilor în Asia Mică. Cu modul acesta Marea Britanie speră, și speră încă, să stabilească și o legătură sufletească cu Orientul.

Dar Vaticanul a prins de veste. Prin această acțiune s'ar fi pus astfel capăt pe vecie visului mereu hrănit al papalității de-a pune capăt așa zisei schizme orientale, ear catolicismul adânc lovit prin ivirea și propășirea protestantismului, s'ar fi găsit izolat pentru totdeauna în limitele lui actuale, redus la o minoritate, dacă ortodoxismul dând mâna cu biserica anglicană s'ar fi creiat poate astfel o punte de înțelegere și cu bisericile protestante. În orice caz influența lui în Orientul Europei și vestul Asiei ar fi fost redusă aproape la nimic, dacă nu chiar nimicită cu vremea.

De aceea Vaticanul a început o contra-acțiune dând mâna cu *Angora*. Omul de legătură între papalitate și califat a fost Mustafa Kemal în persoană. Așa se explică furia turcească împotriva patriarhatului și încercarea fie de a-l decapita alungându-l din Constantinopol, fie de a schimba pe actualul patriarh prin unul protivnic Angliei și favorabil Vaticanului.

Dar forța militară engleză a isbutit, prin prezența ei în apele Constantinopolului, să ție în frâu pe turci și în această privință și să zădărnicească politica papală, cel puțin până în prezent.

În vremea asta biserica anglicană a făcut, ca să zicem așa o ofertă formală patriarhatului: pentru unire, în care se declară, în substanță. Admitem și noi cele 7 taine și cele 7 soboare în ce credeți voi, credem și noi; ce adorați voi adorăm și noi.

Rămâne numai ca biserica anglicană să recunoască, ceea ce de altminteri recunoștea până la Henric VIII, că crede în prezența reală a trupului și a sângelui Domnului în împărțășanie, precum și în veșnica feciorie a Mariei, pentru ca între ea și biserica ortodoxă să nu mai fie nici o deosebire. Preoții anglicani nu țin celibatul.

Și apoi, alături de acest catolicism, considerați, vă rog, biserica ortodoxă română, înțoarsă din milenara robie ungurească, încărcată de răni și absolut sărăcită, — ce va însemna ea, ca forță de rezistență în fața presiunilor și uneltirilor acestui catolicism? Ce maxim de forțe morale va putea să desvolte ea, în sărăcia ei materială absolută, pentru consolidarea noului stat?

În capitolul despre raporturile de avere bisericească în fostul stat ungar se arată nedreptatea cu care biserica ort.-română a fost martirizată sub regimul Ungariei.

Eată elocventele cifre, din care se vede ce fel de raport se află între averi și între numărul credincioșilor deosebitelor confesiuni:

Confesiunile:	au câte un jugăr
«Catolicii» latini la câte	6 suflete
«Catolicii» uniți (români și ruteni) la câte	12 „
«Catolicii» uniți români la câte	7 „
Unitarii unguri la câte	78 „
Reformații unguri la câte	89 „
Luteranii germani la câte	325 „
Ortodocșii români la câte	1777 „

Patriarhia s'a adresat în primul rând bisericii autocefale ortodoxe române, rugând-o să-i de avizul său asupra celor două propoziții ale bisericii anglicane:

1. Că în privința credinței nu mai e deosebire între ortodoxie și anglicanism;

2. Că arhiepiscopul de Canterbury fiind ales, la prima dată, de patru episcopi și confirmat de ei prin impoziția mâinilor, el a avut puterea de a-și transmite regulat succesiunea, fiind astfel șef bisericesc ales în regulă, confirmat după toate formele și deci investit cu dăruiri canonice.

Patriarhatul nu așteaptă decât răspunsul nostru spre a se pronunța favorabil și a proclama în consecință, dacă nu chiar unirea deplină, dar faptul că cele două biserici aparțin aceleiași familii și credinți.

În caz când unirea sau strânsa apropiere a celor două biserici s'ar înfăptui, va urma ca credincioșii anglicani să se afle ca în propria lor familie în comunitățile și bisericile ortodoxe, și vice-versa, preoții respectivi putând chiar oficia cununii, înmormântări, botezuri, etc. reciproc.

În același timp popoarele se vor apropia sufletește, vechile și renumitele facultăți anglicane de teologie vor primi studenți ortodocși, și așa mai departe. Se vor deschide astfel perspective mari de ambele părți. Lucrurile stau deocamdată aici.

Dela sate

— Corespondență din Bistra Munților Apuseni —

Ani dearândul feciori și fete de legea ortodoxă română mergeau din Câmpeni și din comunele învecinate să se căsătorească în comuna cu parohie gr.-cat. Bistra. Așa se perdeau și rămăneau uitați cu totul; unii înșelați cu fel de fel de promisiuni, au făcut și trecerea la «unire», cei mai mulți însă au rămas credincioși religiei strămoșești.

În toamna aceasta decedase un creștin ortodox, anume: Amos Dandea, care numai cu câțiva ani înainte trecuse din Câmpeni la Bistra; când a murit a lăsat ca să fie înmormântat după ritul ortodox prin preoți ortodocși din Câmpeni, la care biserica și aparținea.

Soția lui, gr.-cat. din Bistra, după ce i murise bărbatul, nu a mai luat în socotină să împlinească dorința soțului ei, ci neavizând nici rudeniile, nici preoții din Câmpeni, l-a înmormântat cu preoții «uniți» din Bistra.

Subscrisul *Ortodox* văzând treaba aceasta, am mers și-am spus părintelui N. Palade din Câmpeni faptul petrecut. Părintele mi-a promis să nu mai lase credincioșii noștri fără nici o conducere, ca pe niște oi rătăcite și fără păstor. Și astfel în 23 Oct. 1922 a venit în comuna Bistra, a făcut conscrierea ortodocșilor, zicându-ne: Am venit la voi, care erați așa de împrăștiați, să vă adun la oaltă precum adună părintele cel bun fiii săi, ca așa întruniți să formăm earăș parohia ortodoxă.

Ce dovedesc aceste cifre în graiul lor exact și infalibil?

Ele dau dovada, — răspunde autorul, — cum papismul de ambele rituri — latin și român, mai ales — ca un credincios asociat politic al Habsburgilor și al maghiarismului, a fost înzestrat princiar, cu toate mijloacele materiale pentru a prospera în sine și pentru a cuceri, mai întâi bisericește și apoi și politicește, pe celelalte confesiuni (protestantice și ortodoxe).

Din cifrele arătate se desprinde cea mai cumplită nedreptate medievală, ce a cunoscut-o vr'odată lumea, și nedreptatea aceasta își așteaptă o nivelare acum din partea statului român. Statul român ar veni în contrazicere cu principiile de dreptate, prin care i s'au lărgit hotarele, dacă nu ar nivela această situație medievală.

Nivelarea aceasta i-o cerem, nu numai pentru motivul, că este o necesitate politică de stat de a se crea un echilibru firesc între celelalte confesiuni și între catolicism, ci și din alte motive. În primul loc: Statul român este dator să facă *dreptate* tuturor confesiunilor cetățenilor săi.

Ni-a dat îndrumările să facem rugare către Ven. Consistor ortodox român dela Cluj. Am făcut-o, ear Ven. Consistor a încuviințat cererea noastră și a hotărât reînființarea parohiei ortodoxe în Bistra, încredințând pe parohul N. Palade din Câmpeni cu administrarea parohiei.

Păr. Palade primind însărcinarea, a aflat casă potrivită să țină serviciul divin; casa stă în legătură cu școala de stat, de aceea s'au făcut pașii necesari la forurile cu cădere să ne ceadă ca în Dumineci și sărbători să putem ține sf. slujbă în școală.

Duminecă în 4/17 Dec. 1922 păr. Palade, ca delegat al P. S. Sale Păr. episcop Nicolae dela Cluj a venit la noi, a săvârșit sfințirea apei celei mici împreună cu rugăciunea pentru sfințirea casei, și fiind provăzut cu toate cele necesare a săvârșit sf. Liturghie.

La sfârșitul sf. Liturghii prin cuvinte potrivite momentului a rostit o predică frumoasă, ascultată cu mare luare aminte de credincioși.

Ortodoxul.

O carte despre problema minorităților

De sigur se vor afla mulți din cititorii acestor rânduri dornici de a găsi răspunsuri în privința problemei minorităților.

De aceea este recomandabilă cartea dlui N. Dașcovici: «*Principiul naționalităților și Societatea națiunilor*» (a «*Cartea Românească*», 1922, din București, 30 lei). Adună într'un mănunchi multe date autentice și traduce pentru publicul nostru legi și tratate privitoare la această vitală problemă.

Di Dașcovici este ziarist bucureștean de care să ne dea Dumnezeu cât mai mulți. Are cunoștințe frumoase, a făcut studii speciale în Franța, doctoratul în drept și a scris o serie de studii, în franțuzește și românește.

Cine locuiește într-o localitate unde trăiesc laolaltă cu noi germani sau maghiari, va putea folosi cu mare succes lucrarea de față, lămurind în discuții, pe baza cârții, drepturile și datorințele noastre.

În lucrarea aceasta găsești probleme adâncite și răspunsuri respicate. (Capitole speciale: Biruința ideii naționale și autodeterminarea. Plebiscitele și practica plebiscitară recentă. Corectivul ideii naționale: ocrotirea minorităților. Istoricul și dezvoltarea ideii de ocrotire: principalele sisteme. Societatea națiunilor, supra-stat sau liberă asociațiune internațională?). În supliment găsește cetitorul «punctele» lui Wilson, pactul «societății națiunilor»; Actul de unire dela Alba-Iulia; Tratatul pentru ocrotirea minorităților, subscris de statele succesorale.

H. P. P.

Calendar folositor și interesant, care nu trebuie să lipsească din nici o casă românească, este *Calendarul Bunului Creștin pe anul 1923*, apărut la *Librăria Arhidiecezană în Sibiu*. Un frumos volum, cu bogată materie și numeroase ilustrații.

Dar, mai pesus de toate statul român trebuie să tindă într'acolo ca, împotriva papismului — care este și un factor politic subversiv în raport cu interesul de existență al statului român — să-și creeze asociați pe celelalte confesiuni, care toate au avut de a suferi, îndelungat și amar, din partea catolicismului papal.

Între acești asociați cari n'au tendințe centrifugale, pentru că nu au legături jurisdicționale în afară de țară, locul prim îl ocupă biserica ortodoxă română, care a suferit mai mult și a fost și este cea mai săracă!

Fără această dreptate, ce cerem pentru toate confesiunile și în special pentru a noastră biserică, va însemna foarte puțin desrobirea politică numai, dacă robia economică-religioasă, creată de papism și în folosul lui și al maghiarilor, va rămânea și pe mai departe! — Continuăm.

Interesantă broșură. Au apărut, sub titlul *Om și caracter*, de Ion Dăncilă, zece schițe interesante, cu subiecte de actualitate.

De vânzare în toate librăriile din țară.

Crestături

DI Dr. Rusu scrie în Nrul 5 al Unirii:

«Nime nu ar putea să aibă ceva împotriva conștiinței, care nu se poate nega, că biserica ortodoxă este (azi) religia majorității românilor — deși noi nu găsim nici un motiv pentru care o situație, ce destul de ușor ar putea să se schimbe ca mâine să trebuiască a fi menționată în Constituție»...

A vorbi astfel despre un popor, care a suferit chinuri, batjocuri și adevărat martiriu pentru legea strămoșească, care în timpurile de restriște ale trecutului ne-a apărut și salvat individualitatea noastră națională, — despre biserica ortodoxă, care a fost mama neamului românesc, care l-a crescut și l-a încălzit la sinul ei iubitor, — despre tenacitatea, cu care a ținut poporul român la legea și biserica sa ortodoxă strămoșească — este mai mult decât temerar.

Dar să-i aducem clarissimului canonic de pe Târnave, barem câteva exemple, și să-i arătăm, că poporul nostru nu s'a vândut pe un blid de linte, ci a resistat tuturor momelilor și asupririlor.

Nu vom aminti aici martiriul suferit de Constantin Brâncoveanu și fiii săi, nici de alte asemenea cazuri din principatele române, ci vom aduce unele dovezi din cari să se vadă cu cât drag a îmbrățișat poporul român »unirea».

Contele Mikó Imre, un strein, care nu poate fi bănuț de parțialitate față de noi relatează, că la 1746 nobilii rom.-cat. din Ardeal voiau să silească chiar și prin forță poporul român să treacă la unire sub cuvânt, că împărăteasa Regina Maria Terezia o cere aceasta, — într'un sat din județul Hunedoarei s'a întâmplat cazul, că voind a prinde pe un român, și a-l sili să treacă la unire, acesta a răspuns: «Puteți cere ca să ies din țară, puteți să-mi luați tundra de pe mine, puteți să-mi luați și cămașa, vă dau și corpul meu, însă asupra sufletului meu poruncește numai Dumnezeu».

Cazul din 1746 s'a repetat în anul Domnului 1916, când protopretorul Gábor Pál a chemat pe fruntașii satului Chichiș și le-a spus că e poruncă dela împăratul-Rege Carol IV, strănepotul împărătesei Regine amintite mai sus, să interzică cultul religiei ortodoxe și trebuie să treacă la papistași, căci în caz contrar li se vor confiscă averile, și ei vor fi transportați în Galiția. Țăranul Iosif Virág care în urma asupririlor trecutului și-a pierdut limba, dar legea strămoșească nu, a răspuns protopretorului să aducă la cunoștința Maiestății Sale, că fiii și frații lor pe diferitele fronturi își varsă sângele pentru patrie; plătesc biruri grele, cumpără obligațiuni de război, legea românească nu și-o lasă, orice s'ar întâmpla.

Să-i mai arătăm clarissimului canonic un singur caz, deși i-am putea arăta cu sutele, cum au ajuns papistași în posesiunea bisericilor noastre.

Constantin Brâncoveanu, Domnul muntean cu sângeros sfârșit, cu consensul principelui calvin al Ardealului Mihai Apafi al II-lea clădește o biserică în Făgăraș la anul 1698. Acelaș Domn a dat în 27 Oct. 1699 pentru această «a răsăritului biserică» de «legea pravoslavnică» un hrisov cu dreptul să ia în fiecare an la sf. Dumitru din venitele vămii domnești dela Rucăr și Dragoslave 250 de taleri.

La anul 1723 se instalează în Făgăraș episcopul gr.-cat. Patachi — dar n'are biserică. Și ca să câștige biserica noastră, ridicată de Principele Brâncoveanu, a încercat cu făgăduințe și vorbe frumoase să convingă pe preotul Toma, că ar fi bine să treacă cu toată comunitatea sa la unire. Când preotul Toma n'a putut fi capcit cu mijloacele acestea, Patachi întâi l-a oprit d'a mai sluji, pe urmă cu ajutor militar, ce i s'a pus la dispoziție, l-a arestat și aruncat în temniță, și a numit în locul lui preot nou, — care însă n'avea nici un credincios la slujbele ce săvârșea.

Bieții Făgărașeni amărâți până în adâncul sufletelor, că li s'a răpit casa Domnului, iar părintele lor sufletească episcopul au fost aruncați în temniță, înaintează cereri peste cereri pentru restituirea bisericii lor, deoarece episcopul papistaș Patachi le-a luat-o cu forța și cu puterea brahială. Comisiuni trimise la fața locului constată că plângerile lor sânt întemeiate. Camera aulică din Ardeal primind de veste, că românii în amărăciunea lor sânt gata să emigreze în Muntenia, cere ca episcopul Patachi să restituie (1727) românilor din Făgăraș biserica lor. Hotărârea a rămas pe hârtie...

Anul trecut, această biserică răpită la 1723 de lacomii papistași, din dărnicia statului român, înfăptuit nu de papistași și iezuiți, ci prin vitejia fără de păreche a dorobanțului român ortodox, — a fost radical restaurată și declarată de monument istoric.

Paginele istoriei noastre ne arată o mulțime de astfel de cazuri, și dacă totuși «unirea» a prins cum a prins rădăcină în o parte mică a poporului, aceasta s'a întâmplat numai prin seduceri și opăcirii puse la cale cu multă rafinare din partea papistașilor iezuiți și prin scoaterea cu forță brahială a preoților noștri din biserici.

S'o știe aceasta odată pentru totdeauna clarissimul canonic, că Hristos în masa compactă a poporului român nu s'a împărțit nici odată, și că acest popor ortodox nu-și schimbă credința lui religioasă, cum își schimbă cineva hainele.

Un fiu de dorobanț

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, s'a reîntors în 11 l. c. dela București la reședința sa.

Un mare binefăcător al românilor. S'au împlinit în Ianuar. a. c. 50 de ani dela moartea împăratului Napoleon III. Profesorul universitar, dl O. Tafrali, face în Viitorul (din 7 Februar) o scurtă biografie a marelui filoromân. La finele acestei biografii, dl profesor spune următoarele:

Napoleon III avea față de noi grija părintelui pentru un copil îndepărtat și slab. Onoare lui și recunoștință eternă din partea noastră! Cum să ni-o exprimăm? Prin ridicarea unei statui într'una din piețele Bucureștilor acestui mare filoromân, acestui protector al neamului nostru, acestui făuritor al unirii. Statuia există. Știm unde se află: la Paris. O simplă intervenție la guvernul francez și o vom avea. Pentru aceasta trebuie un comitet. Persoanele, care țin să onoreze memoria lui Napoleon III, să-i aducă prinosul lor de recunoștință, să binevoiască a-mi scrie. Vom face împreună intervențiile necesare și vom obține satisfacție. Vom da astfel dovadă că sântem o națiune, care nu uită pe binefăcătorii ei.

Demisiune. În ședința camerei din 7 l. c. dl prof. universitar N. Iorga, a declarat că se retrage dela catedra universitară în urma atitudinii din timpul mai nou a studenților. Ministrul instrucțiunii a respins demisiunea dlui Iorga, ear studenții facultății de litere au publicat un apel către toți studenții să adereze la pașii făcuți spre a da satisfacție dlui profesor N. Iorga în urma incidentului din 6 l. c. (24 Ianuar. v.), când, lângă Ateneu, dsa fusese insultat de un grup de presupuși studenți.

Inaugurare. Duminecă înainte de amiază s'a făcut inaugurarea palatului «Cercului Militar» din capitală. Au asistat la solemnitate Suveranii și principele Nicolae, întâmpinați de dnii generali, miniștri și alte persoane distinse. Serviciul religios, pentru sfințirea localului, a fost oficiat de I. P. S. Sa Mitropolitul primat Miron care, în cuvântarea rostită cu acest prilej, amintește că frumosul palat al Cercului Militar este clădit pe locul unei vechi biserici, numite Sărindar. Înaltul prelat binecuvintează pe iubitul corp ofițeresc de pretutindeni și dorește ca, precum în cazul acesta biserica s'a contopit cu Cercul Militar, așa și Cercul Militar și întreaga oaste se va identifica și contopi cu interesele bisericii noastre, care sânt aceleași cu ale neamului. Suveranul spune, că a venit cu deosebită plăcere în casa aceasta, unde după vechiul obicei biserica ni-a adus binecuvântarea sa, și urează ca palatul acesta care este al întregii armate, să fie un templu de adevărată camaraderie și loc de recreație unde ofițeri din orice garnizoană să găsească hrană intelectuală și sufletească.

Serbările s'bieno organizate de Centrala caselor naționale din București și de Asociațiune, s'au amân timer pentru ziua de Duminecă 18 Februar 1923, cu acelaș program. Biletele vândute sânt valabile. Amân timer s'a făcut din cauza înzepezirii trenurilor și a greutateilor de comunicație între Sibiu și București.

Hymen. Dșoara Aurelia Filip, din Reciu și dl Romul Oancea, student în drept, logodiți.

Necrolog. Tinera soție a diaconului bisericii noastre catedrale. Gheorghe Jurebiță, Florența, a răposat în dimineața zilei de 12 l. c. În mormântarea se face în 14 l. c. la ora 3 d. a. în cimiterul central al orașului. Odihnească în pace, ear neconsolabilului soț, Dumnezeu să-i dea putere spre a suporta această grea lovitură a sorții.

Intregire. Intre preoții distinși de I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae cu dreptul de a purta brâu roșu, este și părintele Alexandru Popa din Lisa, omis din eroare de tipar din știrea adusă în Nr. 6 al ziarului nostru.

Se cer lămuriri. Mai mulți cititori ne roagă să întrebăm pe cei în drept, ce se face cu achitarea bonurilor din «împrumutul Ardealului» al cărui termen de 5 ani a expirat la 1 Februar 1923. Oamenii sânt neliniștiți în lipsa lămuririlor în această chestiune.

Concurs. «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român» publică concurs pentru ocuparea postului de conferențiar-propagandist al «Asociațiunii». — Conferențiarul-propagandist va avea să: a) reorganizeze despărțimintele; b) să înscrie membri; c) să țină prelegeri populare ș. a. — Retribuția: a) salar anual de lei 4.200; b) ajutor anual de scumpete lei 24.000; diurnă de lei 50 și bilet permanent pe Căile Ferate. — Ceice vor să reflecteze la acest past, să-și înainteze cererile până la 1 Martie nou 1923 Comitetului central al «Asociațiunii» în Sibiu (strada Șaguna 8).

Prezentarea tinerilor, care au fost reformați după recrutarea din contingentele 1921—1916. Toți tinerii născuți în ani 1894 până la 1899 incl. care au fost reformați înainte de încorporare, dar la recrutare au fost găsiți buni pentru serviciul militar, au a se prezenta necondiționat în ziua de 14 Februar (Miercuri) a. c. la secția militară consiliul orașenesc (Str. Mitropoliei Nr. 4. I. Etaj, ușa Nr. 25), dela ora 9 până la 12 i. a. Să se aducă certificat de reformare și toate documentele militare. Cei absenți vor fi reprezentați de rudele lor. Cei cari nu se vor prezenta, se vor pedepsi în sensul legii de recrutare.

Consiliul orașenesc.

Anunț. Primim: Deoarece pe teritoriul orașului Sibiu au fost mușcate persoane de un câne turbat, se ordonă, conform art. de lege VII din 1888, închiderea cânilor pentru 90 zile, adică până la 1 Mai 1923. Câinii se vor ținea în casă legați, iar pe stradă, sau în locuri publice vor avea botniță, și vor fi duși de sfoară. Acei câni cari umblă liberi pe străzi vor fi prinși de hingheri și omorâți imediat. Posesorilor cânilor li se atrage atențiunea că la caz când observă la câinii lor boală de or ce natură, să avizeze pe dl medic-veterinar de stat al orașului, Sam. Fehér (Oficiul veterinar, str. Mitropoliei Nr. 19). Nerespectarea acestor dispozițiuni se va pedepsi aspru de către poliția de stat. — Secția veterinară de I. instanță.

Un miliard? Ziarul Universul scrie, că s'a cheltuit cu serbările încoronării, implicit clădirile ce rămân, circa 55—65 milioane. Presa opoziției cu orice preț, în scop de a combate guvernul, a rotunzit suma cheltuielilor încoronării la respectabila cifră de o sută de milioane? Nul La o mie de milioane, pentru că — «scopul sfințește mijloacele».

Un plan de calendar universal. Gabriel Zaymus, membru titular al societății astronomice din Franța a propus acest plan de calendar practic:

1. Anul nou să rămână fixat tot la 1 Ianuar.

2. Cele 365—366 zile să fie împărțite pe luni astfel: Ian. 30, zile, Febr. 31, Mart. 30, Apr. 31, Mai, 30, Iul. 31, Iul. 30, Aug. 31, Sept. 30, Oct. 31, Nov. 30, și Dec. 30 = 365 zile. În anii bisecți Decemvrie 31 = 366 zile.

3. Cu ocazia aceasta am putea boteza cele 4 luni fals denumite, numindu-le astfel: Sept.—Saturn; Oct.—Orion; Nov.—Neptun; Dec.—Jupiter.

4. Dumineca Paștilor să fie a doua Duminecă în luna Aprilie, care ar varia între 8—14 Aprilie, prima Duminecă fiind cea a Floriilor.

5. Toate celelalte sărbători vor rămânea la datele lor ca până acum.

Dumineca Paștilor nu poate fi fixată la 7 Aprilie, de oarece regula fundamentală a săptămânii de 7 zile nu poate fi atacată, dar nici să o mutăm în trei diferite Dumineci, cum era cazul

până acum. Paștile trebuie neapărat sărbătorite Dumineca.

Calendarul ortodox ar avea cel mai bun prilej de a se uni cu cel universal, primind ziua de 16 Febr. st. v. drept 1 Martie stil universal. Pentru aceasta ar fi necesar ca în anul unirii să se înceapă postul cu două săptămâni mai de vreme, spre a se câștiga cele 13 zile abandonate dela 15 până la 28 Februarie doar cu fixarea începutului postului. Tot astfel s'a procedat și până acum. B. O. R.

Cursuri de vară teologice engleze în România. Episcopul de Gibraltar John Grieg, care a fost la noi în Noemvrie trecut, a oferit înalt Prea Sfințitului Mitropolit Primat Dr. Miron Cristea să trimită în vara anului 1923 un teolog anglican preot, care să ție cursuri de vară înaintea teologilor noștri, pentru a săvârși o apropiere între biserica anglicană și a noastră. Cursurile s'ar ținea în franțuzește.

Dăruire. Domnul *Constantin Solomonescu*, deputatul cercului Cincul-mare, a binevoit a dona sfintei biserici din Brătei, prot. Mediașului, suma de 1000 Lei (unamie) pentru procurarea unui clopot. Pentru acest dar maritim, în numele bisericii și al poporului credincios îi exprim adâncă recunoștință. *Pr. Sever Chețian.*

Avis. Deoarece majoritatea covârșitoare a comisionarilor loteriei noastre n'a înaintat la termenul fixat (25 Decembrie v. 1922, 7 Ianuar n. 1923) lista biletelor vândute, cu părere de rău, dar pentru a evita eventuale neînțelegeri, sântem nevoiți a amâna tragerea a II-a a loteriei noastre până la **31 Martie n. 1923**, când se ține neapărat, luând în considerare atunci numai rapoartele înaintate până la 20 Martie 1923. **Asociațiunea**, pentru literatura română și cultura poporului român, secția loteriei, Sibiu strada Șaguna Nr. 6.

Teatru sibian. La dorința publicului, se reprezintă în 13 l. c. din nou tragedia lui Goethe, *Faust*. Începutul la ora 7 seara.

Adunarea generală

a Reuniunii române de înmormântare din Sibiu

S'a ținut la 28 Ian. 1923. În această adunare comitetul a dat seamă despre mersul reuniunii în 1922 și despre starea averii ei la sfârșitul acestui an.

În 1922 au intrat în reuniune 77 membri noi, au repausat 32 membri, după care s'au plătit ajutoarele statutare în sumă totală de Lei 13 569. La sfârșitul anului 1922 reuniunea a avut 944 membri.

Averea reuniunii la 31 Dec. 1922 a fost de Lei 39.708 58 cu un spor față de anul 1921 de Lei 15.820 58. Această avere după inventar e împărțită la mai multe fonduri și anume:

1. Fondul disponibil, din care se plătesc ajutoarele după membri repausați și celelalte cheltuieli ale reuniunii. Acest fond este de Lei 10.243 65.

2. Fondul Victor Tordășianu pentru întemeierea unui azil pentru bătrâni săraci neputincioși este de Lei 15.246 60 (cu un spor față de anul 1921 de Lei 5.407 43). La acest fond aparțin mai multe fonduri speciale și anume:

a) Averea proprie Lei 6.085 14.

b) Fondul Victor Tordășianu, întemeiat de dânsul, Lei 2.335 67.

c) Fondul Pantaleon Lucuța, întemeiat de dânsul, Lei 1.002 29.

d) Fondul Petru Ciora, întemeiat de dânsul, Lei 278.

e) Fondul Căpitan Ioan Toma, întemeiat de dânsul, Lei 1.881.

f) Legatul Ana Stan n. Vidrighin, Lei 1.912 50, întemeiat în April 1922 din prilejul durerilor al morții dnei Ana Stan, soția directorului școlii normale «Andrei Șaguna» Dr. Vasile Stan, membru în comitetul reuniunii, din dăruirile făcute și anume: Dr. Vasile Stan, soțul Lei 500. Soră Vidrighin, mama, Lei 500. Colonel Stoica și dna, cumnat și soră Lei 200. Timotei Popovici, profesor la școala normală, directorul reuniunii și soția Victoria Lei 300. Dr. Nicolae Petra, adv., și dna Lei 200. Marei Voileanu, asesor consist. Lei 100. G. Maior, profesor la școala normală Lei 30 și Ioan Marcu,

conducătorul librăriei arhidiecezane și secretar al reuniunii Lei 20.

g) Legatul Timotei și Victoria Popovici, Lei 1800, întemeiat de directorul reuniunii în Decembrie 1922.

3. Fondul de rezervă, Lei 14.169 98. Acest fond a fost întemeiat în baza noului statut, pentru ca din el să se plătească ajutoarele după cazurile de moarte, dacă aceste ajutoare nu s'ar putea plăti deplin din fondul disponibil, la care intră taxele ce le plătesc membri în viață ai reuniunii. La acest fond au intrat în 1922 numai o parte din taxele cuvenite. Dacă vor fi încasate toate taxele ce trebuie să intre la acest fond după noul statut, fondul va crește cel puțin până la 50.000 lei.

Din toate cifrele de mai sus se vede, că acest așezământ românesc, ce urmărește un scop înalt de ajutorare mai ales a celor săraci și lipsiți din neamul nostru, face progrese însemnate, ceea ce dovedește că este condus bine și cu tragere de inimă de către oamenii cari se află în fruntea lui. Acest lucru a și fost scos la iveală cu recunoștință în adunarea generală.

Tot în această adunare generală s'a exprimat durerea pentru pierderea suferită prin moartea lui Pantaleon Lucuța, fost director și membru în comitetul reuniunii, întâmplată la 11 Februar 1922, omul cu suflet bun românesc care și a lăsat averea însemnată pentru ridicarea clasei meseriașilor noștri. În sfârșit s'a ales un nou casier al reuniunii în persoana domnului Patriciu Marcu, exactor la consistorul arhidiecezan, urmaș în funcțiunea fericitului în Domnul Victor Tordășianu, întemeietorul și purtătorul de grijă cât a trăit al acestei reuniuni.

Indemnăm cu acest prilej pe toți cititorii ziarului nostru să se înscrie ca membri la această reuniune, ajutându-se pe sine și în aceeași vreme și pe alții; pentru că, după cum se vede din cele publicate mai sus, reuniunea aceasta urmărește două ținte din cele mai frumoase și creștinești: să asigure omului sărac un ajutor potrivit pentru cazul morții, din care să poată fi înmormântat creștinește, ear din banii ce rămân reuniunii prin dăruiri ș. a. să întemeieze un azil, adică o casă de adăpost pentru bătrâni săraci, neputincioși, rămași pe drumuri și siliți de atâtea ori să umble în cerșit, pentru că nu este cine să-i îngrijească, ori fiindcă cei chemați și datori să o facă, îi gonesc dela casele lor... —

Deslușiri se pot cere dela dl T. Popovici, profesor, str. Regina Maria 7, dela dl casier P. Marcu, la Consistor, ori dela dl secretar Ioan Marcu în Librăria arhidiecezană.

Poșta redacției

St. C. în C. Intr'un număr apropiat. Mulțumiri. *Pr. P. în S.* Cu privire la foloasele cele mari ce le trag bisericile romano- și greco-catolice în urma patronatelor, te poftim atât pe Sf. Ta cât și pe alții, să ne arătați date concrete, în cifre, pe care le vom utiliza.

Nr. 22/1923

(11) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Vingard, protopopiatul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasonate în coala B. pentru dotația de stat.

De locuință îngrijește comuna bisericească.

Concurenții au să și înainteze cererile înscrise amăsurat normelor în vigoare. În termenul indicat, subsemnatului oficiu protopopesc și până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopopesc al Sebeșului în înțelegere cu comitetul parohial concurent.

Sebeș, 16/29 Ianuar 1923.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 10—1923

(14) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III a Ciunga, din protopresbiteratul Turda, se pu-

blică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat și dotațiunea preoțească conform calificării celui ales.

Concurenții își vor înainta cererile instruite potrivit normelor în vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterat și cu prealabila încuviințare a protopresbiterului se vor prezenta în parohie spre a celebra, cuvânta și a lua contact cu poporul.

Turda, la 9/22 Ianuar 1923.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial

Iovian Murășianu,
protopop.

Nr. 20/1923

(15) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a II-a Ibănești (pădure) protopopiatul Reghinului, pe baza ordinului Ven. Consistor Diecezan Nr. 4402 din 14 Decembrie 1922 se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Beneficiile sânt cele satorite în coala B. și salariul dela stat conform calificării și serviciilor alesului. —

Concurenții vor înainta, în termenul deschis, subsemnatului oficiu cererile cu documentele de lipsă, iar pentru a se face cunoscuți poporului se vor prezenta la biserică în vre-o Duminecă ori sărbătoare.

În înțelegere cu comitetul parohial ortodox român din Ibănești.

Reghin, 25 Ianuar 1923.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Reghin

Vasilie Duma,
protopop.

Nr. 508/1922

(204) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din Cărpiniș parohie de cl. III, protopresbiteratul «Cetatea de piatră» se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat cu 32 jug. cad. sesie parohială creată prin reforma agrară.

Concurenții sânt invitați a-și trimite cererile de concurs cu documentele necesare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare au voie a se prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Lăpușul Unguresc, la 5 Noemvrie 1922.

Oficiul protopresbiterat al tract. Cetatea de piatră în înțelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu,
protopresbiter.

Nr. 473—1922

(8) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a II-a Bulzești de sus, protopopiatul Zarandului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterat, ear concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 10 Ianuar 1923.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Pompliu Piso,
protopop.